

KONKURS POLONISTYCZNY

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

III ETAP WOJEWÓDZKI

25 stycznia 2014 r.

Ważne informacje:

1. Masz 120 minut na rozwiązywanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	50	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadania od 1. do 6. dotyczą V odcinka serialu pt. *Magiczne drzewo* w reżyserii Andrzeja Maleszki oraz zamieszczonego poniżej fragmentu wywiadu z reżyserem.

Świat według Andrzeja Maleszki. Trzeba wierzyć w happy endy

Czym musi się różnić nowoczesna baśń od tych Andersena czy braci Grimm?

Nowoczesna baśń powinna łączyć współczesny, znany dziecku świat z tym, co uniwersalne. Moimi bohaterami są zwykle dzieci, które mają prawdziwe problemy, ale dają im niezwykłą moc, by mogły je rozwiązać. Ktoś może powiedzieć, że w życiu dzieci nie mają takich możliwości, ale dla mnie ta fantastyczna moc to taka wewnętrzna siła dziecka.

I jeszcze jedno: w moich powieściach czy filmach negatywne postaci nigdy nie są unicestwiane. Dzieci czują większą satysfakcję, gdy czarny charakter dostaje szansę na poprawę. Akceptują to, bo same często robią rzeczy zakazane i chcą, by im wybaczone.

Zresztą wiele klasycznych baśni wciąż jest nowoczesnych. Chciałbym, by moje opowieści były tak współczesne jak np. *Pinokio*.

Pamięta pan swoją pierwszą przeczytaną książkę?

Samodzielnie zacząłem czytać ze złości. To była *Akademia Pana Kleksa*. Miałem odrę, siostra czytała mi tę powieść, ale w końcu się zmęczyła. Rozzłoszczony, litera po literze zacząłem czytać sam. Potem był *Kajtuś Czarodziej* Korczaka. Uważam, że Janusz Korczak to jeden z najbardziej zapomnianych polskich pisarzy. To smutne, jaką pozycję ma w Szwecji np. Astrid Lindgren, autorka *PippiLangstrumpf*, a jaką u nas ma Korczak. Ci, którzy tworzą dla dzieci, są spychani w Polsce do rezerwatu. A przecież ikoną włoskiej literatury jest *Pinokio*, a duńskiej – baśnie Andersena. Gdyby *Akademia Pana Kleksa* była napisana w świecie anglosaskim, byłaby światowym hitem i miała już pięć ekranizacji w Hollywood. Przecież ta polska opowieść o magicznej szkole wyprzedza *Harry'ego Pottera* o dekady.

Powtarza pan często, że dorośli – w przeciwieństwie do dzieci – są snobami.

Dzieciaków nie obchodzi, kim jest reżyser. One nie sprawdzają recenzji. Po prostu gaśnie światło i zaczyna się historia. Jeśli nie jest fajna, to nie masz szans, żadne Oscary nie pomogą.

Jasne, że ludzie próbują dziećmi manipulować. Wciskają im coś beznadziejnego w świecącym opakowaniu, osiągając komercyjny sukces, ale spróbuj dzieciaka zapytać, co pamięta z takiego filmu. Najwyżej kilka dowcipów, jakiś obrazek, reszta wyparowuje. Dzieci nie mają dystansu, są po prostu w środku opowieści.

Pamiętam, jak na premierze *Magicznego drzewa* mała dziewczynka wdrapała się na kanapę, która została przed ekranem po konferencji prasowej. Chciała wejść do filmu.

Na podstawie: Andrzej Maleszka, *Świat według Andrzeja Maleszki. Trzeba wierzyć w happy endy*, rozm. przepr. Donata Subbotko, „Gazeta Wyborcza”, 09.12.2011.

Zadanie 1. (0–1 p.)

Z odpowiedzi reżysera na pierwsze pytanie wypisz określenia mające podane niżej znaczenie

- a) ‘ponadczasowy, powszechnie obowiązujący’
- b) ‘taki, który przestaje istnieć’
- c) ‘należący do kanonu, wybitny, tradycyjny’

Zadanie 2. (0–1 p.)

a) Uzasadnij, że to, co Andrzej Maleszka mówi o sposobie ukazywania w swoich filmach postaci budzących dezaprobatę, ma potwierdzenie także w serialu *Magiczne drzewo*. Podaj przykład z treści odcinka pt. *Bracia*.

.....

.....

.....

Zadanie 3.(0–2 p.)

a) Wymień dwie cechy baśni, które można dostrzec w odcinku serialu *Magiczne drzewo* zatytułowanym *Bracia*. Podaj potwierdzające tę odpowiedź przykłady z treści filmu.

	Cechy baśni	Przykłady z treści filmu
1.		
2.		

b) Na podstawie pierwszego zdania wypowiedzi reżysera uzasadnij, że odcinek serialu *Magiczne drzewo* zatytułowany *Bracia* nie jest klasyczną, tylko nowoczesną baśnią. Odwołaj się do przykładu z treści filmu.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1 p.)

a) O jakim wspólnym elemencie treści *Harry'ego Pottera* i pierwszej przeczytanej przez siebie książki wspomina Andrzej Maleszka?

.....

.....

.....

b) Co oznaczają użyte przez reżysera słowa wyprzedza „*Harry'ego Pottera*” o dekady?

- A. Jest dziesięć razy bardziej interesująca.
- B. Przeczytało ją dziesięć razy więcej osób.
- C. Została napisana kilkadziesiąt lat wcześniej.
- D. Jej akcja rozgrywa się o kilkadziesiąt lat wcześniej.

Zadanie 5. (0–1 p.)

Wyjaśnij, co wynika z zestawienia przez Andrzeja Maleszkę polskiej literatury dziecięcej z zagraniczną. Co je łączy, a co – dzieli?

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1 p.)

Na podstawie odpowiedzi Andrzeja Maleszki na trzecie pytanie sformułuj zasady, którymi powinien kierować się młody widz, aby w ocenie filmu nie ulec manipulacji.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadania od 7. do 11. dotyczą powieści Josteina Gaardera pt. *Przepowiednia Dżokera*.

Zadanie 7. (0–2 p.)

Przeczytaj podany fragment powieści, a następnie wykonaj polecenia a) i b).

Ludzie interesują się zjawiskami nadprzyrodzonymi, ponieważ cierpią na szczególny rodzaj ślepoty. Nie widzą tego, co jest najbardziej tajemnicze, a mianowicie istnienia świata. Bardziej zajmują ich Marsjanie i latające talerze niż zagadkowe dzieło stworzenia, widoczne u ich stóp.

Jostein Gaarder, *Przepowiednia Dżokera*, Warszawa 1996, s. 118.

a) Wybierz odpowiednie uzupełnienia luk w poniższym tekście.

Z cytowanego fragmentu powieści wynika, że większość ludzi interesuje się głównie tym, co **7.1.**____, choć nie są to wcale **7.2.**____. Latające talerze zostały w tej wypowiedzi **7.3.**____. Według autora, zainteresowanie nimi **7.4.**____.

7.1.

- A. zostało potwierdzone naukowo
- B. jest najbardziej oczywiste
- C. wzbudza sensacje

7.2.

- A. zjawiska nadprzyrodzone
- B. najważniejsze problemy
- C. wytwory wyobraźni

7.3.

- A. porównane do dzieła stworzenia.
- B. przeciwstawione dziełu stworzenia.
- C. ukazane jako dzieło stworzenia.

7.4.

- A. odwraca uwagę od tego, co istotne.
- B. wynika z najgłębszych tęsknot.
- C. jest zjawiskiem zupełnie naturalnym.

b) Na podstawie tekstu sformułuj trzy rady dla osoby, która chciałaby zostać filozofem. Nie cytuj.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Zadanie 8. (0–2 p.)

a) Dokończ zdania, wyjaśniając znaczenie użytego w nich wyrazu *baśń*.

Ojciec bohatera mówi o swojej żonie: *obawiam się, że utonie w tej baśni o modzie, ponieważ uważa świat mody za*

- A. przepełniony dobrem.
- B. nierzeczywisty.
- C. pełen złudzeń.
- D. niedostępny.

Hans Thomas w pewnej chwili powiedział do siebie: *żyjemy w cudownej baśni, ponieważ według niego świat jest*

- A. pełen dobrych ludzi.
- B. dziełem przypadku.
- C. pozbawiony sensu.
- D. wielką zagadką.

b) Dokończ zdanie.

Przywołane w punkcie a) cytaty z powieści świadczą o tym, że

- A. dorośli inaczej niż dzieci rozumieją znaczenie wyrazu *baśń*.
- B. wyrazu *baśń* często używa się w niewłaściwym znaczeniu.
- C. wyraz *baśń* jest wieloznaczny i budzi różne skojarzenia.
- D. znaczenie wyrazu *baśń* jest trudne do zdefiniowania.

Zadanie 9. (0–2 p.)

Przeczytaj podaną wypowiedź jednego z bohaterów oraz wykonaj polecenia a) i b).

Jesteśmy takimi maluszkimi figurkami. Żyjemy na ziarnku grochu!

a) Wypisz z tego fragmentu wszystkie wyrazy zdrobniałe, nadając im formę mianownika liczby pojedynczej, oraz formanty, za których pomocą utworzono te wyrazy.

Wyrazy zdrobniałe (forma mianownika liczby pojedynczej):

.....

Formanty:

.....

b) Wyjaśnij, co zostało w tej wypowiedzi podkreślone przez zastosowanie zdrobnień.

.....

.....

Zadanie 10. (0–1 p.)

Wybierz odpowiednie uzupełnienia luk w poniższych zdaniach.

Bohater uważa, że jego ojciec, będąc dzieckiem, czuł się jak dzoker, czyli ktoś **10.1.**____ .
Również jako filozof ojciec był według Hansa dzokerem, ponieważ miał zdolność
dostrzegania rzeczy, **10.2.**____ .

10.1.

- A. wyjątkowy, najważniejszy
- B. zdolny rozbawić wszystkich wokół
- C. odrzucony przez otoczenie

10.2.

- A. które były bardzo zabawne
- B. na które inni nie zwracali uwagi
- C. które naprawdę nie istniały

Zadanie 11. (0–2 p.)

Ojciec opowiada Hansowi Thomasowi o filozofie, który powiedział: *Drzewa na wsi niczego mnie nie nauczają*. Odpowiedz na pytania a), b) i c) dotyczące tego myśliciela.

a) Jak na imię miał ten filozof i w jakim mieście mieszkał?

.....

b) Skąd czerpał wiedzę i mądrość?

.....

.....

.....

c) Dlaczego został nazwany przez wyrocznie delficką najmądrzejszym człowiekiem?

.....

.....

.....

Zadania od 12. do 14. dotyczą powieści Roalda Dahla pt. *Charlie i fabryka czekolady*.

Zadanie 12. (0–2 p.)

Jedno z dzieci zwiedzających fabrykę czekolady w pewnym momencie krzyknęło: *To fantastyczne!* Podaj dwa znaczenia, które ma użyty w tej wypowiedzi przymiotnik i uzasadnij, że obydwa te znaczenia pasują do tego, co zobaczyły dzieci.

Znaczenie 1.

Znaczenie 2.

Uzasadnienie:

.....

.....

Zadanie 13. (0–2 p.)

Czwórkę bohaterów, którzy jako pierwsi zdobyli Złote Talony, coś łączy. Można się domyślać, że nieprzypadkowo znaleźli się oni w fabryce czekolady. Napisz, co mają ze sobą wspólnego i czym stało się dla nich zwiedzanie fabryki.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1 p.)

Wymień cechy bohatera powieści *Charlie i fabryka czekolady*, dzięki którym zasługiwał on na otrzymaną nagrodę.

.....

.....

.....

.....

Zadania od 15. do 17. Dotyczą książki pt. *Władca Lewawu* Doroty Terakowskiej.

Zadanie 15. (0–1 p.)

Przeczytaj poniższy cytat i określ funkcję zastosowanych w nim epitetów – wybierz odpowiedzi A lub B oraz 1 lub 2.

Dumna, wyniosła sylwetka Lewawu majaczyła na horyzoncie.

W tym fragmencie w funkcji epitetów zastosowano dwa wyrazy używane zwykle jako określenia cech ludzkiego

A.	wyglądu,	przez co podkreślono	1.	grozę, jaką budziła siedziba władcy.
B.	charakteru,		2.	majestatyczny charakter budowli.

Zadanie 16. (0–1 p.)

Wybierz odpowiednie uzupełnienia luk w podanym tekście.

Opowieść o objęciu władzy przez Zdowa Mędrzec nazwał **16.1.**____, ponieważ **16.2.**____.

16.1.

- A. bajką
- B. baśnią
- C. legendą

16.2.

- A. nie wierzył, że jest prawdziwa
- B. uważał, że zawiera ziarno prawdy
- C. wymyślił ją, żeby nauczyć czegoś Allian.

Zadanie 17. (0–1 p.)

Przeczytaj definicję wyrazu *stereotyp*, i uzasadnij, że wybierając członków Rady Mędrców, w Wokarku nie kierowano się stereotypowymi przekonaniem. Napisz, jakim dwóm stereotypom zaprzeczał dobór Mędrców.

stereotyp – uproszczony obraz kogoś lub czegoś, zwykle oparty na fałszywych sądach, utrwalony przez tradycję i trudny do zmiany

.....

.....

.....

.....

Zadania od 18. do 21. Dotyczą podanego fragmentu wiersza pt. *Zaczarowana dorożka* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego.

Konstanty Ildefons Gałczyński

Zaczarowana dorożka

*Natalii –
która jest latarnią
zaczarowanej dorożki*

I
Allegro
Zapytajcie Artura,
daję słowo: nie kłamię
ale było jak ułał
sześć słów w tym telegramie:
ZACZAROWANA DOROŻKA
ZACZAROWANY DOROŻKARZ
ZACZAROWANY KOŃ.

Cóż, według Ben Alego,
czarnomistrza Krakowa,
„to nie jest nic takiego
dorożkę zaczarować
dosyć fiakrowi w oczy
błysnąć specjalną broszką
i już zauroczył
dorożkarza z dorożką,

ale koń – nie”. Więc dzwonię:
– Serwus, to pan Ben Ali?
Czy to możliwe z koniem?
– Nie, pana nabujali.

Zadrzałem. Druga w nocy.
Pocztylion stał jak pika.
I urosły mi włosy do samego świecznika:
ZACZAROWANA DOROŻKA?
ZACZAROWANY DOROŻKARZ?
ZACZAROWANY KOŃ?
Niedobrze. Serce. Głowa.
W dodatku przez firankę:

srebrne dachy Krakowa
jak „secundum Joannem”,
niżej gwiazdy i liście
takie duże i małe.

A może rzeczywiście
zgodziłem, zapomniałem?

Może chciałem za miasto?
Człowiek pragnie podróży.
Dryndziarz czekał i zasnął,
sen mu wąsy wydłużył
i go zaczarowali
wiatr, noc i Ben Ali?
ZACZAROWANY DOROŻKARZ
ZACZAROWANA DOROŻKA
ZACZAROWANY KOŃ.

Konstanty Ildefons Gałczyński, *Zaczarowana dorożka i inne wiersze*, Warszawa 1999.

Zadanie 18. (0–1 p.)

Zwrot do adresata został wprowadzony poprzez użycie w pierwszej zwrotce odpowiedniej formy

- A. imienia *Artur*.
- B. włoskiego wyrazu.
- C. określenia *zaczarowany*.
- D. jednego z czasowników.

Zadanie 19. (0–3 p.)

a) Wypisz wers, w którym osoba mówiąca w wierszu w sposób przenośny przedstawia swoją reakcję na treść telegramu.

.....

b) Napisz, jakie emocje osoby mówiącej w wierszu przedstawia ta przenośnia.

.....

.....

.....

c) Fragment, który należało wypisać, nawiązuje do związku frazeologicznego mającego w składzie jeden z zawartych w tej przenośni rzeczowników. Podaj ten związek frazeologiczny.

.....

Zadanie 20. (0–1 p.)

W wierszu użyto wyrazu *zgodzić* w znaczeniu, w jakim współcześnie już się go nie stosuje. Z treści utworu można wywnioskować, że sformułowania *zgodzić kogoś* oznaczało

- A. ‘wyrazić zgodę na coś, przyznać rację komuś’.
- B. ‘porozumieć się, skontaktować się z kimś’.
- C. ‘uzgodnić coś, umówić się z kimś’.
- D. ‘wynająć, zatrudnić kogoś’.

Zadanie 21. (0–1 p.)

Wiersz *Zaczarowana dorożka* jest wyrazem szczególnego stosunku autora do miasta, w którym mieszkał i tworzył. Na podstawie wiersza napisz, jak poeta postrzegał swoje miasto.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 22.(0–10 p.)

Jako przewodniczący Koła Plastycznego napisz do dyrektora domu kultury w Twojej miejscowości list, w którym poprosisz o zorganizowanie wystawy prac plastycznych członków Koła. W liście podaj trzy argumenty przekonujące adresata o potrzebie zorganizowania wystawy.

Twoja wypowiedź powinna zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–10)

Napisz opowiadanie o swojej nocnej przejażdżce zaczarowaną dorożką.

Twoja praca powinna zająć co najmniej 20 linijek.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

Brudnopis